

Jelentés a kábítószerügy globális helyzetéről 2024-ben – INCB Report 2024

International Narcotics Control Board (INCB), Vienna, 4 March 2025 ;

UNIS/NAR/1494 (194 p.)

Kulcsszavak: globális egészségügy, szenvedélybetegségek, kábítószer, ENSZ Nemzetközi Kábítószer-ellenőrzési Testülete, International Narcotics Control Board (INCB), nemzetközi

Forrás Internet-helye: <https://www.incb.org/> ;
https://www.incb.org/documents/Publications/AnnualReports/AR2024/Annual_Report/E-INCB-2024-1-ENG.pdf ;
<https://unis.unvienna.org/unis/hu/pressrels/2025/unisnar1494.html>

A Nemzetközi Kábítószer-ellenőrzési Testület 2024-es éves jelentése megállapítja, hogy

- egyre több az illegális szintetikus kábítószer és fogyasztásuk egyre jobban növekszik;***
- a kormányok és a többi érintett intézmény összehangoltabb fellépésére van szükség a probléma kezeléséhez;***
- a jövőben a szintetikus kábítószeres fogyasztása megelőzheti egyes növényi eredetű kábítószereseket;***
- számos alacsony és közepes jövedelmű országban továbbra is problémát jelent a fájdalomcsillapítókhoz való hozzáférés;***
- az INCB kezdeményezései és programjai pozitívan támogatják a kormányokat e kihívások kezelésében.***

A jelentés megállapítja, hogy az illegális szintetikus kábítószeresek rohamos terjedése egy olyan halálos probléma, amely komoly veszélyt jelent a közegészségügyre nézve. Az INCB átfogó, összehangolt stratégiát sürget az illegális szintetikus kábítószeres előállítására, kereskedelmére és fogyasztására elleni küzdelem érdekében, többek között a magán- és a közszféra közötti partnerségek javításával. A szintetikus kábítószeres elterjedése alapvetően formálja át az illegális kábítószerpiacokat, a bűnözők pedig gyorsan kihasználják a szabályozási kiskapukat, és az emberekre nagy veszélyt jelentő, új szintetikus anyagokat állítanak elő.

A szintetikus kábítószeres könnyen előállíthatók és forgalmazhatók, mivel kevés technikai vagy tudományos ismeretre van szükség gyártásukhoz, és a növényi eredetű kábítószeresekkel ellentétben kevesebb munkaerő és termőföld szükséges az előállításukhoz. A gyártás bárhol történhet, és ugyanazok a berendezések használhatók akár különböző szintetikus kábítószeres létrehozásához is. A kereskedők megváltoztathatják a gyártási, szállítási és forgalmazási taktikákat, hogy a működési költségeket alacsonyan tartsák és a haszonkulcsot növeljék, valamint azért, hogy csökkentsék a lebukás kockázatát.

A szintetikus kábítószeres elleni fellépés és kezdeményezések

Az INCB számos kezdeményezést alakított ki, amelyek segítik a tagállamokat abban, hogy reagáljanak a szintetikus kábítószeres növekvő kereskedelmére, valamint az illegális előállításukhoz használt prekursorok és a prekursorok létrehozásához szükséges anyagok növekvő előállítására és kereskedelmére.

Továbbra is egyenlőtlen a fájdalomcsillapítókhoz való hozzáférés

A nemzetközileg ellenőrzött, megfizethető gyógyszerek globális elérhetőségével kapcsolatban tartós probléma áll fenn. A gyógyszerekhez való egyenlőtlen hozzáférés különösen Kelet- és Délkelet-Ázsiában, Közép-Amerikában és a Karib-térségben, valamint Afrikában jelent problémát, ahol a felhasználás szintje nem elegendő a lakosság orvosi szükségleteinek megfelelő kielégítéséhez. Dél-Ázsia továbbra is az a régió, ahol az opioid analgetikumok legális használatának szintje a legalacsonyabb.

A probléma nem az opiát-nyersanyagok hiányából adódik, hanem inkább abból, hogy több ország becsült szükségletei nem feltétlenül tükrözik a tényleges orvosi szükségleteiket. A Testület támogatja a kormányokat abban, hogy a 154 ország tisztviselői által használt INCB Learning felület segítségével javítsák a nemzetközileg ellenőrzött anyagokra, valamint az orvosi és tudományos célú szükségleteik becslésére és felmérésére vonatkozó képességeiket. Az INCB a gyártás fokozására szólítja fel az opioidokat előállító országokat annak érdekében, hogy a fájdalomcsillapítók szélesebb körben elérhetővé és megfizethetőbbé váljanak.

Megjelenő regionális veszélyek és tendenciák

A szintetikus kábítószeres európai piaca valószínűleg bővülni fog a heroinellátásban fenyegető hiány miatt, miután a hatóságok 2022-ben betiltották az ópiummák termesztését Afganisztánban. Egyre gyorsabb az amfetamin típusú stimulánsok gyártása, kereskedelme és fogyasztása a Közel-Keleten és Afrikában, ahol korlátozottak a kábítószer-függőség kezelési és rehabilitációs programjai. Afrikát továbbra is súlyosan érinti a kábítószer-kereskedelem, és az afrikai országokban bizonyítottan növekszik a kokainfogyasztás és a kapcsolódó ártalmak. Míg Peruban nyolc év óta először csökkent az illegális kokacserjék termesztése, addig Kolumbiában 2023-ban minden idők legmagasabb szintjét érte el a termesztés. Az EU-ban a tagállamok már a hatodik egymást követő évben számoltak be rekordmennyiségű kokain lefoglalásáról. Kelet- és Délkelet-Ázsiában tovább növekszik az illegális szintetikus kábítószeres piaca.

Prekurzor jelentés

A prekurzorokról szóló jelentés meghatározza a prekurzorok legális és illegális kereskedelmének főbb tendenciáit. Az INCB továbbra is hangsúlyozza a magánszektorral való együttműködés döntő szerepét, amely hatékony stratégiát jelent az illegális kábítószer-előállításához használt vegyi anyagok és berendezések eltérítésének és kereskedelmének megelőzésében.

Az INCB ajánlásai alapján a Kábítószerügyi Bizottság két fentanil prekurzort és két szerkezetében hasonló amfetamin típusú stimuláns dizájner prekurzort (összesen 16 anyagot) vett fel az 1988. évi egyezmény I. táblázatába.

Az INCB egy független, kvázi bírósági testület, amelyet azzal a céllal hoztak létre, hogy figyelemmel kísérje és támogassa a kormányokat abban, hogy teljesítsék a három nemzetközi kábítószer-ellenőrzési egyezményben – az 1961-es egységes kábítószer egyezményben, a pszichotrop anyagokról szóló 1971-es egyezményben, valamint a kábítószeres és a pszichotrop anyagok tiltott kereskedelme elleni 1988-as egyezményben – foglaltakat. Az 1961-es egységes kábítószer egyezmény által létrehozott testület egyéni minőségben eljáró 13 tagját a Gazdasági és Szociális Tanács választja öt évre.